

Vývoj a historie sociální práce ve městě Žatec

Město Žatec – někdejší významné královské město, aktuálně kandidát na seznam UNESCO, ve středověku jedno z největších a nejvýznamnějších sídel Českého království, v 19. století krajské, později okresní město.

Z pramenů víme, že ve středověkém Žatci fungovalo hned několik špitálů, které sloužily

nejen jako nemocnice, ale jednalo se zejména o instituce sociálního charakteru ve smyslu péče o chudé, potřebné, poskytující duchovní služby, azyl a přeneseně také jistý druh poradenství v řešení obtížných životních situací.

Zajímavá je zmínka z roku 1400, kdy král Václav IV. povolil vznik „druhého“ špitálu ve městě. Ten zanikl za husitských válek, ale současně vzniklo hned několik dalších, některé přetrvaly až do novověku. Jedna z posledních zmínek je z roku 1826, kdy zanikl špitál sv. Prokopa a jeho kontinuita je doložitelná od husitských válek.

Péči špitálů nahradila **Nemocnice císařovny Alžběty**. Základní kámen byl položen 18. srpna 1857. Předcházela mu finanční sbírka po obcích žateckého politického okresu. Prvotním impulsem však byla donace 16 000 zlatých od manželů Ernsta a Franzisky Pauli, kteří tak založili nadaci pro nemocnici v Žatci. Objekt sloužil jako okresní nemocnice až do roku 1899, kdy byla nedaleko postavena nemocnice nová. V budově Nemocnice císařovny Alžběty byl zřízen **sirotčinec**, fungující až do roku 1939.

Zajímavou, i když neveselou kapitolou sociální péče, je přeměna Žatce na laze-retní město za 1. světové války. Péče o válečné invalidy byla komplexní v tom smyslu, že ke státem garantované péči ošetřovatelské se přidružuje i péče realizovaná místními spolky, včetně zprostředkovávání rodinných kontaktů, sbírek a mnohdy pomoci s řešením situace válečného invalidy.

Unikátním obdobím historie města bylo osidlování volyňskými repatrianty po roce 1945. Na jejich obtížné cestě zpět do vlasti, která byla organizována státem, je doprovázeli i sociální pracovníci. Je prokázáno, že **sociální pracovníce** byla součástí skupiny odborníků, kterou do Volyně vyslala vláda. Jejím úkolem bylo zmapovat „sociální případy“. Sociální práce měla být jedním z nástrojů pomoci bezproblémového sociálního začleňování ve staronové vlasti volyňských Čechů. Bohužel sociální práci neměl kdo vykonávat. Sociální práce byla nahrazována laickou prací (dobrovolnictvím) Svazu Čechů z Volyně.

V 70. letech docházelo postupně k rozvoji sociální práce v rámci Odboru péče o obyvatelstvo Okresního národního výboru. V Žatci vzniká detašované pracoviště, kde jsou zastoupené agendy péče o dítě, později vč. **kurátorů pro mládež**, rodinného poradce a pracovníka péče o romské obyvatelstvo. V roce 1980 zde byla zastoupena i funkce **kurátora pro dospělé**.

Literatura: Milada Krausová, „Město Žatec za Velké války. Zapomenuté příběhy nejen z městské kroniky.“ Vydalo Regionální Muzeum K. A. Polánka v Žatci, 2014 | Ivana Ebelová, Petr Holodňák, Žatec, v edici dějiny českých měst, Nakladatelství Lidové noviny, 2004 | Roman Kotvas, *Volynští Češi v Žatci z pohledu sociální práce*, bakalářská práce, 2015

Autor: Mgr. Petr Antoni – sociální kurátor, romský poradce, vedoucí odboru sociálních věcí, ředitel Domova pro seniory a pečovatelské služby, člen Společnosti sociálních pracovníků

V Žatci vzniklo po roce 1989 několik občanských sdružení zabývajících se zejména pomocí zdravotně znevýhodněným občanům. Všechna sdružení existují až dodnes, přičemž některá fungují jako profesionální poskytovatelé sociálních služeb, jiná zůstala „spolky“ bez registrované služby.

Rozdělením z Okresního ústavu sociálních služeb vznikly ve městě dvě nové příspěvkové organizace – **Domov důchodců** a **Kamarád Lorm** – organizace poskytující služby uživatelům s mentálním a kombinovaným postižením.

Z bývalé ubytovny národního podniku Šroubárna Žatec vznikla ubytovna pro bezdomovce, dnes azylový dům pro muže.

Z bývalé ubytovny národního podniku Šroubárna Žatec vznikla ubytovna pro bezdomovce, dnes azylový dům pro muže.

V roce 1996 vzniklo na Okresním úřadu v Lounech oddělení sociální prevence, které naplno aplikovalo moderní metody sociální práce v regionu také prostřednictvím detašovaného pracoviště v Žatci. Nově vznikla agenda terénního sociálního pracovníka – **streetworkera** a protidrogového koordinátora.

Právě z podnětu „okresního“ protidrogového koordinátora zahájilo v Žatci činnost centrum péče o drogově závislé – **Schody**.

Specializované agendy sociálně-právní ochrany a sociální prevence se v Žatci naplno „zabydlely“ v roce 2003. V tu dobu už ve městě působil **Fond ohrožených dětí**, který zde v městském objektu otevřel první **mimopražský Klokánek**.

Sociální odbor města, provozující mimo jiné terénní pečovatelskou

službu a jídelnu s rozvozem „pro důchodce“, zřídil funkci terénního romského poradce financovaného z dotace Rady vlády pro romské záležitosti. Následně tuto agendu převzalo občanské **Sdružení pro podporu integrace** zabývajících se zejména podporou romských rodin, které usilují o studium svých dětí v hlavním vzdělávacím proudu.

Zásadním mezníkem pro rozvoj agend sociální práce bylo přijetí zákona o sociálních službách. V Žatci se konstituuje výkon sociální práce při Odboru sociálních věcí města a v rámci nově ustavených sociálních služeb.

Počínaje rokem 2007 došlo k zásadnímu rozvoji sociální práce a sociálních služeb, a to zahájením procesu „komunitního plánování“. V přímé návaznosti zahájilo svou činnost hned několik subjektů v oblasti odborného poradenství, aktivit podporujících rodiny a sociálních služeb.